

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *Carnaccio*

Cím: *A halálraítélt Budai Színház*

Forrás: *Magyarország*

Bn

1923.

8.

6.

5)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

792

Hely

Budai Színház

Idő

"1843/1923"

Személy

H

7

A halálraítélt Budai Színház

Egyre fogynak, pusztulnak a régi Buda romantikus emlékei. A Tabán érdekes, apró házainak legnagyobb részét már tíz esztendő előtt kikezdte a bontó csákány s egész uccasorok tűntek el a Gellérthegy és Naphegy között lankát vető horpadásból. Azóta napról-napra növekszik a halálraítélt épületek száma, amelyek közé most a Horváth-kert híres színházát, a Budai Színházat is besorozta a főváros középítési hivatala.

*Molnár György
a Budai Színház első
magyar igazgatója*

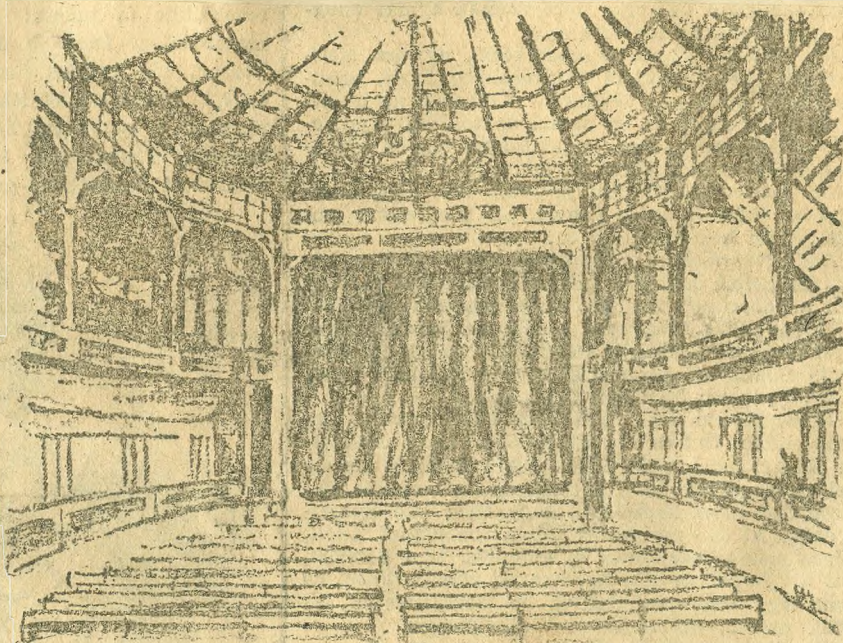
Hiszen szó sincs róla, öreg deszkaalkotmány a Színház. Az idén, alig pár hete mult nyolcvan-esztendő. Kopott, szürögta falai sok változást, jó és rossz idöket megérttek, míg kimondták rá a fellebbezhetetlen ítéletet: tűzveszélyes, tehát lebontandó. Mégis, mint minden régi, kedves emlék eltűnése, ez is fáj s úgy érezzük, szegényebbek leszünk egy szívünkhöz nőtt, boldog multat idéző képpel, amely a Horváth-kert akácfáinak keretében, mint valami ódon, ittlefejtett körkép színesedik.

A Budai Színházat Ságody Antal építész tervezte

és építette a mult század negyvenes éveinek elején. Az öreg Ságodyt, a Színház hosszú évtizedeken át népszerű direktora, Krecsányi Ignác még személyesen ismerte s sok érdekes dolgot tud róla, aminthogy magának a Színház történetét is emlékei között őriz. A Színház megnyitó előadását 1843 május 3-án tartotta, »Mari, az ezred leánya« című németnyelvű énekes vígjátékkal. (Gondolom, Donizetti írta a muzsikáját.)

Első magyar igazgatója Molnár György volt, akinek a német társulat bizonyos meghatározott napokra átengedte a színházat. Még az ő igazgatása alatt adták elő a Színházban a »Norma« című operát a negyvenes évek végén, természetesen díszletekkel. A színpadnak a hátsó részét ugyanis kinyitották s a kék nyári ég, a Horváth-kert üde zöld fái és a gellérthegi csilagvizsgáló torony alkották az illúziót keltő »háttér-
függönyt«. Ilyen díszlettel is kevés színház díszelkedhetett.

A Színház igazgatói között a legismertebb volt és legtovább működött Krecsányi, aki negyvenéves igazgatósága alatt harminc hosszú esztendőig egyfolytában vezette a színházat s csak a legutóbbi években, a háború alatt adta át helyét Sebestyén Gézának. Sebestyén így ma a Színház utolsó direktora, mert hiszen őszre már egészen eltűnik a Horváth-kert fái alól a régi nagymultú színház.

A Színház nézőtere a negyvenes években

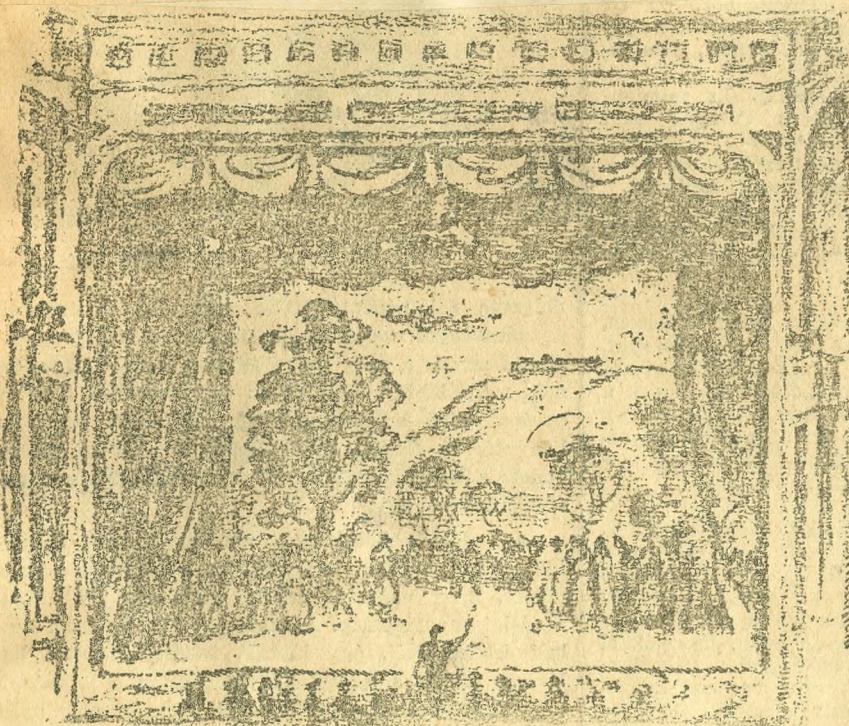
tora, mert hiszen őszre már egészen eltűnik a Horváth-kert fái alól a régi nagymultú színház.

Krecsányinak különösen sok és nagy érdeme volt a Színház felvirágoztatásában. A dűledező faépületet évről-évre kijavíttatta s ő húzatott új tetőt is a régi alá, amire azért volt szükség, mert ha esett az eső, a nagy kopogástól egy szót sem lehetett érteni az előadásból. Kitűnő színészgárdája s nívós műsora volt mindig. Nála működött többek közt Környei Béla, Rózsa Lajos, K. Hegyessy Mari, Haraszthy Hermin, Medgyaszay Vilma, Pintér Imre, Fenyvesi Mór, Kiss Mihály, Réthey Lajos, Krecsányi Sarolta,

Kopácsy Juliska, Vendrei, Góth, Molnár László, Abonyi Gyula, Körmendy János, Ditrői Mór, Bihari Ákos, Dezséri Gyula, Anday Blanka, Bartos Gyula, Kardos Géza, Czákó Pál stb. Itt tünt fel először Pethes Imre ragyogó Cyranója is s innen szerződtette a kitűnő művészt tagjai sorába a Nemzeti Színház. Ezenkívül Krecsányi a legkiválóbb vendégművészeket léptette fel a Színkörben. Blaha Lujza hét esztendőn keresztül évenként többször fellépett. Jászai Mari számtalanszor vendégszerepelt nála, úgyszintén Kürty Klára, K. Pálmay Ilka, Szöyer Ilonka; Szirmay Imre, Márkus Emilia, Gál Gyula stb.

Sok értékes darab első bemutatója is itt zajlott le. Így Jókai Mórnak három premierje is volt a Színkörben, a »Keresd a szívet«, a »Helvita« és a »Gazdag szegények«. Itt került színre először Gárdonyi Géza

»Fekete nap« című színműve is, a külföldi írók darabjai közül pedig Gorkij »Éjjeli menedékhely«-e, Hauptmann »Takácsok«-ja és Sienkiewicz »A kereszt jelében« című drámája.

A Színkör nyitott, természetes díszlete, a Horváth-kert fáival és a Gellértheggyel

Az utóbbi évtizedekben leginkább operák voltak műsoron a Színkörben s ezeknek kifogástalan, nívós előadásával sok szép estét szerzett Krecsányi a budai közönségnek. Az operák után a sort most egy »végzetdráma« erejével zárja be a középítési hivatal halálos ítélete. Komor sorstragédiák lendületével emelkedik a bontó csákány őszre a Színkör romladozó falai fölé, hogy eltakarítsa helyéről Thália budai hajlékát.

Most aztán a szép emlékekből csakugyan nem marad meg más, mint amit a múltba tévedő gondolat megőriz. A Színkör deszkái tüzzre kerülnek nemsokára s azontúl már csak a Horváth-kert bókáló akácai fognak melázva su-

sogni az aranykorról, amikor Múzsák hajléka állott itt s esténként vidám muzsika, énekszó és kacagás csendült ki az álmodó homályba. **Caracciolo.**